

In memoriam

Rukopis primljen 13. 12. 2021.

Prihvaćen za tisak 21. 1. 2022.

<https://doi.org/10.22210/govor.2021.38.07>**Morana Čale***mcale@ffzg.hr*

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatska

In memoriam**Vesna Deželjin (1958–2021)**

Na vijest da više nije s nama Vesna Deželjin, viša lektorica na Odsjeku za talijanistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i naslovna docentica Odsjeka za talijanistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci, još uvijek se ne može priviknuti većina nas, u Hrvatskoj i u inozemstvu, koji smo je imali sreću poznavati. Tu ustrajnu, sućutnu i samozatajnu ženu, suprugu i majku, prijateljicu i kolegicu, sveučilišnu nastavnicu i znanstvenicu, studenti i suradnici pamtit će po toplini koju je ulagala u međuljudske odnose, po stoičkoj vedrini opraštanja te, dakako, po

neumornome radu i raznolikosti njezina zanimanja za jezik.

Na studiju talijanistike i anglistike, na koji se upisala 1977., Vesna je bila među najboljim studentima svoje generacije u svim predmetima. Podjednako su je zanimali jezik, književnost, kritička teorija i problematika kulture. Nakon diplome, bez imalo dvojbe posvetila se nastavi obaju jezika, pa je od 1986. do 1993. predavala u dvjema osnovnim školama i tada vrlo uglednoj Školi stranih jezika Varšavska. U istome razdoblju odlučila se usavršavati na poslijediplomskome studiju, a kako se u tome trenutku nije nudio prikladan jezikoslovni studij, upisala se na književnost te je pod mentorskim vodstvom prof. dr. Mate Zorića 1993. obranila magistarski rad pod naslovom *Talijanska književnost u hrvatskom tisku u razdoblju od 1918. do 1930. godine*. Te je godine postala sveučilišna lektorica na Odsjeku za talijanski jezik i

književnost, današnji Odsjek za talijanistiku. Usporedno s nastavom jezičnih vježbi, četiri akademske godine kao zamjena je vodila i kolegij *Uvod u studij talijanskog jezika*.

Iako su je tijekom plodne znanstvenoistraživačke karijere zaokupljale prije svega lingvističke i glotodidaktičke teme, rado se bavila i hrvatskom fortunom Manzonijevih djela, povijesnim odjecima talijanskoga jezika i kulture u hrvatskim komedijama, poput Držićeva *Dunda Maroja*, dubrovačkih frančezarija, tj. prijevoda-prilagodbi Molièreovih predložaka, i makarske komedije u 18. stoljeću, a osobito jezičnim specifičnostima u popularnim tekstovima kao što su *Bertoldo* i *Bertoldino* Giulija Cesara Crocea ili dijalektalnim pripovijestima i komedijama tršćanskih autora Carpinterija i Faragune. Trajan su predmet Vesnina sociolingvistički i pragmalingvistički orijentiranoga znanstvenoga zanimanja bili raznoliki oblici jezičnih prožimanja i učinci komunikacijskoga međudjelovanja, od pojava uočenih u procesu učenja i stjecanja kompetencija stranih jezika, bilingvalnosti, odnosa dijalekta i standarda, do prisutnosti tuđica u jezičnim sustavima i aloglosije, istodobno kao paradoksalne ali nezaobilazne značajke govora i pisma, i kao poetički obilježenoga izražajnoga sredstva u autorskim tekstovima. Upravo je zbog iznimnoga plurilingvističkoga obilja svojega diskursa Vesninu pozornost privukao pripovjedni ciklus pod jezično hibridnim i ujedno oksimoronskim naslovom *Maldobrie* već spomenute dvojice autora, Carpinterija i Faragune. Na tome je korpusu provela istraživanje za svoju doktorsku disertaciju, koju je obranila 2006. u Ljubljani, a na temelju koje je zatim nastala njezina knjiga *Elementi alloglotti nella prosa dialogata degli scrittori triestini Carpinteri e Faraguna come riflesso di contatti culturali e linguistici* (Pećuh, 2012.). Sama činjenica da je knjiga izašla u nakladi Sveučilišta u Pečuhu rječito svjedoči o međunarodnoj relevantnosti njezina rada za proučavanje povijesti srednjoeuropske kulture.

Predajući talijanski jezik studentima zagrebačke Talijanistike nailazila je na mnoštvo pojava glotodidaktičke, sociolingvističke i pragmatičke naravi koje je smatrala vrijednima potanje proučiti, pri čemu je u istraživanje često uključivala svoje studente. Iako nam široki raspon znanstvenoistraživačke djelatnosti Vesne Deželjin priječi da ovdje nabrojimo sve njezine vrijedne pojedinačne priloge, neizostavno moramo spomenuti njezina inovativna istraživanja specifičnih pitanja vezanih uz italofonu enklavu u zapadnoj Slavoniji.

U skladu sa svojom privrženošću problematici komunikacije i društvenim dimenzijama govora, Vesna Deželjin zarana se istaknula sposobnošću da poticaje za svoj rad crpi iz suradnje s brojnim institucijama i projektima. Već kao mladu

nastavnicu stalnom savjetnicom ju je imenovala ljetna škola u Gemoni pri Katoličkom sveučilištu u Milanu i Sveučilištu u Udinama; surađivala je na dvama višegodišnjim uglednim znanstvenoistraživačkim projektima "Hrvatsko-talijanski književni / kulturni odnosi" pod vodstvom emeritusa Mate Zorića, a zatim prof. dr. sc. Sanje Roić, i na projektu prof. dr. sc. Vesne Mildner "Neurolingvistički aspekti bilingvizma"; niz godina bila je zamjenica glavne urednice časopisa "Strani jezici"; dvije godine predsjedala je Povjerenstvu za ocjenu udžbenika pri Ministarstvu znanosti, prosvjete i športa. Osim u Hrvatskoj, znanstvene i stručne radove objavila je u međunarodnim časopisima i zbornicima radova znanstvenih skupova u Italiji, na Cipru, u Bosni i Hercegovini, Mađarskoj, Makedoniji, Njemačkoj, Poljskoj, Rumunjskoj, SAD-u, Sloveniji, Španjolskoj i Švicarskoj, a u Hrvatskoj je surađivala s časopisima "*Folia Onomastica Croatica*", "Govor", "Jezikoslovlje", "Rasprave" Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, "Strani jezici", "*Studia Romanica et Anglicae Zagrabienis*", "Suvremena lingvistika". Bila je članica udruga *Società internazionale di letteratura e linguistica italiana* (SILFI), *Associazione Internazionale per gli Studi di Lingua e Letteratura Italiane* (AISLLI), Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku (HDPL), Hrvatskoga udruženja profesora engleskoga jezika (HUPE) te članica i suosnivačica Hrvatskoga društva sveučilišnih lektora.

Vesna Deželjin po svojoj je vokaciji pomno osluškiivala glas drugoga ne samo dok je proučavala komunikacijske situacije, doticaje jezičnih kodova u govoru i pismu, tragove međuigre društvenopovijesnih prilika i jezika, nego i kad se ophodila s prijateljima, kolegama i studentima, s blagošću, susretljivošću i razumijevanjem. Premda je itekako kritički razmišljala, ni u najtežim se trenucima nije prepuštala gorčini ili beznađu. Ostavila nam je uspomenu na svoju staloženost, predanost radu i odanost prijateljima, da je ne pomutimo dok budemo žalovali za njezinom prisutnošću.
